

JEVAŇSKÝ ZPRAVODAJ

TĚŠÍME SE DO KAVÁRNY

článek na str. 6

SLOVO STAROSTY

Vážení občané,
rád bych touto cestou poděkoval organizátorům dvou akcí, které nám příjemně zpestřily jaro: oslav 110. výročí založení jevanského hasičského sboru a závodů v paddleboardingu na Jevanském rybníku. Z vlastní zkušenosti i z ohlasů, které kolem sebe slyším, vím, že se obě velmi podařily a zláskaly nejen mnoho diváků, ale paddleboarding i odvážlivce, kteří si na prkno stoupli. Těší mě, že Jevany žijí a jsou tu lidé ochotní obětovat čas i síly na takové věci. Ještě jednou díky pořadatelům i divákům.

Přeji vám pěkné a hlavně teplé léto.

Jan Stejskal, starosta

ZE ZASTUPITELSTVA

Nové smlouvy na stočné

Žádáme majitele nemovitostí, kteří jsou připojeni na obecní kanalizaci, aby se dostavili na obecní úřad uzavřít nové smlouvy na stočné. Uvítáme, pokud přijdete co nejdříve, k těmto smlouvám vás zavazuje nová právní úprava regulace stočného.

Likvidace biologických odpadů rostlinného původu v obci Jevany

- odpad je možné odkládat na kompostárnu Struhařov po vyzvednutí potvrzení na OÚ Jevany (platí pouze pro majitele nemovitostí v katastru Jevany)
- ve dvoře OÚ Jevany bude přistaven kontejner každý poslední pátek v měsíci, a to od 14 do 18 hodin, a také každou poslední sobotu v měsíci od 8 do 10,30 hodin.
- dále je možné objednat si za poplatek biopopelnici u firmy ASA.

Kompostárna Struhařov je otevřena

v období od 1. května do 30. listopadu

Pondělí 8,00 – 12,00 a 12,30 – 16,30

Úterý 12,30 – 16,30

Středa

Čtvrtek 8,00 – 12,00 a 12,30 – 16,30

Pátek 12,30 – 17,30

Sobota

Neděle 14,00 – 18,00

v období od 1. prosince do 30. dubna

Úterý 8,00 – 12,00 a 13,00 – 18,00

Čtvrtek 8,00 – 12,00

Sobota 8,00 – 12,00

Na kompostárnu patří:

odpady ze zahrad, zejména tráva, shrabky, listí, větve, kůra, piliny, odpady z destilace lihovin a biologicky rozložitelný odpad z kuchyně (slupky a zbytky zeleniny, ovoce, kompoty v kvasném stavu)

Na kompostárnu nepatří:

tekuté zbytky jídel, oleje a tuky, odpad z kuchyně živočišného původu, kosti, maso, uhynulá zvířata, biologicky nerozložitelné a jiné odpady, zemina, pařezy, kořeny a „prozatím“ hnůj.

RÁDI BYCHOM JEŠTĚ UPOZORNILI OBČANY, ŽE JE ZAKÁZÁNO UKLÁDAT BIOLOGICKÝ ODPAD NA CIZÍCH POZEMCÍCH. KAM S NÍM? NA TO VÁM ODPOVÍDAJÍ PŘEDCHOZÍ ŘÁDKY.

ZE ZASTUPITELSTVA

Poplatek za komunální odpad

Rádi bychom požádali majitele nemovitostí, aby si znovu přečetli obecně závaznou vyhlášku č. 3/2003 o poplatku za komunální odpad. Obracíme se především na sezónní majitele nemovitostí, text vyhlášky i několik možností, jak s komunálním odpadem naložit, najdou na webových stránkách obce Jevany, případně na úřední desce OÚ.

Svoz tříděného odpadu

Svoz v pytlích probíhá podle harmonogramu. Cena pytle na plast je 20 Kč, na sklo 25 Kč a na papír 22 Kč. Pytle si můžete zakoupit na obecním úřadu.

Další možností je využít kontejnery na tříděný odpad (plast, papír a kovové obaly) ve dvoře obecního úřadu, a to v pondělí a ve čtvrtek do 8 do 16 hodin.

Velkoobjemový odpad můžete ukládat ve dvoře obecního úřadu za poplatek, který vám bude sdělen na místě. Prosíme o udržování čistoty v okolí kontejnerů.

Vzpomínky na válku

Protože se v archívech podařilo objevit několik svědectví o tom, jak byl za 2. světové války využíván hotel na břehu Jevanského rybníka, rádi bychom se k tomuto období vrátili. Pokud doma máte fotografie nebo jiné dokumenty z časů války, případně se rádi podělíte o vzpomínky, ať už vaše nebo vašich blízkých, velmi je uvítáme. Obrátit se můžete na jevanskou infolinku **778 066 070** nebo na email jevany.zpravodaj@seznam.cz.

Otvírání studánek v Jevanech

V sobotu 18. dubna uspořádalo Rodičovské centrum Kolečko pod vedením pí. Kuželové tradiční Otvírání studánek. Děti i rodiče si mohli vybrat některou z jevanských, u ní našli šifry a ty si pak odnesli ke studánce Kapka, kde děti čekaly další úkoly: skládání pohádkových puzzle, ověřování znalostí přírody, kvízy o zvířátkách. Odměnou jim byly žabičky vyrobené žáky 1. A a 1. D. Při hledání pokladu od studánkové víly si nejlépe vedli Světlušky a Vlčata ze skautského oddílu Datel. Poklad se našel a odměnou bylo dobré mlsání. Děkujeme všem, kteří se na akci podíleli, a věříme, že se příští rok u Otvírání studánek zase sejdem.

PaedDr. Romana Malkovská

JEVANSKÁ INFOLINKA

778 06 60 70

J.Z. vydává obec Jevany, Černokostelecká 49, 281 66
IČO 00235423, tel. 321 678 177. Registrováno na MK
ČR E 19929. email: jevany.zpravodaj@seznam.cz
Šéfredaktorka M. Homolová, R.R. Pačes R., Palička J.,
Jachek P., Kameníček P.
Náklad 500 KS
NEPODEPSANÉ PŘÍSPĚVKY SE NEOTISKUJÍ
Za obsah článků odpovídají jejich autoři.

I tentokrát jsem zvolil osobnosti, které měly společného víc než jen to, že vlastnily chatu v Jevanech. Oba dva pánové byli významnými komunistickými představiteli, zastávali vysoké úřady a jsou příkladem rozporuplnosti lidské povahy a lidské společnosti vůbec. Velmi inteligentní a pracovití, v Jevanech známí jako slušní a skromní lidé, kteří vykonali dost dobré práce, se z titulu svých funkcí podíleli na zločinech komunismu a v důsledku pracovali i proti svým vlastním zásadám. Bohumil Kvasil, sám uznávaný vědec, má na svědomí úpadek mnoha vědních oborů. Ludvík Černý, ač osobně skromný, neubráníl se pokušení získat „levně“ obrovskou dejvickou vilu po Lidě Baarové.

Ludvík Černý

Narodil se 16. srpna 1920 v Praze a zemřel 12. září 2003 také v Praze

V roce 1964 se stal pražským primátorem, když předtím působil jako poslanec, předseda plánovací komise a náměstek primátora. Nepatřil nikdy k dogmatikům, byl člověk praxe a zajímal se o mnohá témata, která jeho předchůdci opomíjeli. Důvěřoval odborníkům a sám měl poměrně široký rozhled, přestože vystudoval pouze reálku a později jen jakýsi inženýrsko ekonomický kurz na ČVUT. Díky své inteligenci a praktičnosti se velmi dobře orientoval jak v ekonomii, tak technice, zajímal se o architekturu a urbanismus. Za jeho působení začal po letech útlumu jistý rozvoj města, obnova infrastruktury i ochrana památek, a to vše koncepčně a s výhledem. Dokázal získat potřebné investiční prostředky a prosadit své záměry. Výstavba metra začala právě za něho, stejně jako stavba Nuselského mostu, vysočanské estakády, holešovického nádraží, zahájil například rozsáhlý vědecký výzkum Vyšehradu, či obdarovávání prvních novoročních Pražánků. Už v roce 1964 schválila rada NVP pod jeho vedením Státní seznam nemovitých kulturních památek na území Prahy jako důležitý materiál k evidenci a ochraně památek. Pomohl prosadit zákon o hlavním městě Praze a podobně.

S příchodem normalizace v roce 1970 sám rezignoval a přestal být i poslancem NVP a členem městského výboru KSČ. Až do důchodu pak pracoval v Československé obchodní komoře.

V Jevanech působil velmi skromně a přátelsky. Zařídil dar našim hasičům od pražských profesionálů a nabízel i další pomoc. Měl malou chatičku na rohu ulic Spojovací a U Vodárny (nad Toskou). Ani on ale nevykročil z rámce komunistického pohlavára, když si „přihrál“ luxusní funkcionalistickou vilu, jejíž jednu polovinu stát ukradl herečce Lidě Baarové a k lacinému prodeji té druhé donutil její příbuzné.

R.Pačes

Akademik Bohumil Kvasil

Narodil se 14. února 1920 v Plaňanech a zemřel 30. října 1985 v Praze

Vysokou školu strojní a elektrotechnickou v Praze začal studovat ještě před válkou, ale vzhledem k okupaci a uzavření vysokých škol dostudoval až v roce 1947. Na ČVUT pak působil jako pedagog, nejprve asistent, pak docent a profesor. Byl vedoucím katedry, děkanem fakulty i rektorem celého ČVUT. Podílel se na založení jaderné a fyzikálně inženýrské fakulty v roce 1955.

Věnoval se několika, tehdy novým oborům a mezioborům, radioelektronice, fyzikální elektronice, kvantové elektronice, fyzice laserového plazmatu, vakuumové technice, laserové lokaci družic a dalším. Pokládá se za spoluzakladatele některých těchto vědních oborů. Je autorem řady vědeckých článků, publikací a skript, např. Teoretické základy kvantové elektroniky nebo Teorie otevřených rezonátorů. Podílel se na vybudování prvního lineárního urychlovače elektronů v Československu i na mezinárodním programu Interkosmos.

Přestože byl poměrně uznávaným vědcem, pedagogem i organizátorem, podléhal postupně „sběratelství funkcí“ a stával se klasickým aparátníkem.

Byl předsedou Československé akademie věd, zahraničním členem Akademie věd Sovětského svazu, poslancem Sněmovny lidu i poslancem Sněmovny národů Federálního shromáždění, náměstkem ministra školství a kultury, členem předsednictva Ústředního výboru Národní fronty ČSSR a členem ÚV KSČ. Stal se laureátem státní ceny Klementa Gottwalda, nositelem Řádu práce a Hrdinou socialistické práce.

Vlastnil malou chatu bez pozemku v lese mezi Družstevní a Ve Smrčinách. V obci vystupoval spíše nenápadně, ale k lidem, které znal, byl přátelský a i ochotný zajistit „protekcí“, aby se talentovaný Jevaňák dostal na fakultu. Byl dost upřímný a pragmaticky přiznával, že bez přijetí sovětských pravidel by jeho vědní obory u nás neměly šanci na rozvoj. Mnoho si ale asi nepřipouštěl, že kvůli sovětizaci naší vědy byly za jeho vedení AV mnohé jiné obory naprosto zanedbávané nebo přímo ničené a řada vědců nemohla pracovat.

R.Pačes

Dnešní téma je opět tak rozsáhlé, že i když určitě neobsáhne všechna fakta a vůbec už ne všechny příběhy, které se k našim hospodám váží, musíme ho rozdělit alespoň do dvou dílů.

Dějiny hospod, krčem, šenků, hostinců, restaurací a podobných, jakkoli v různých dobách nazývaných pohostinských zařízení jsou velmi staré. Dočítáme se o nich v biblických i antických textech a i u nás ve střední Evropě je známe už od starověku. Hospoda obecně a zvláště pak venkovská je bezpochyby fenomén. Dodnes bývá leckde jediným místem setkávání občanů, vesnice bez hospody má většinou nulový společenský život a vlastně není plnohodnotnou vesnicí. I z pohledu historického zkoumání je velmi důležitým objektem zájmu, protože vždy bývala významným a často nejvýznamnějším místem v obci. Naše středověké aldašínské vesnice jsou toho příkladem. Mimo vlastního Aldašina, kde byla samozřejmě centrem úředního i kulturního dění fara a kostel, patřila ve většině ostatních vsí hospoda k rychtářské a byla tak centrem života osady ona.

Jevanská historie hospod se začíná psát ve středověku a nejdále dohlédneme do 13. století, kdy na severozápadním cípu katastru dnešních Jevan stála prastará vesnice, dnes nazývaná Spálenka. Bylo to údajně významné mýtní místo, kde obchodní karavany odpočívaly a přepřahaly před posledním úsekem cesty do Prahy nebo naopak po prvním dnu cesty z Prahy. Že tam byla prosperující hospoda, je naprosto zřejmé, i když o ní nemáme žádné konkrétní záznamy. Po zániku Spálenky pravděpodobně převzala roli zájezdni hospody na trase z Prahy do Kouřimi a Kutné Hory krčma ve dvorci na Horní Vyžlovce. Vyžlovská horní hospoda je tak zřejmě nejstarší existující původní hospodou v našem okolí.

Na jevanském území jsou ze 14. století první písemně doložené krčmy vejsadní při rychtářích. V Cukmantlu ji tehdy držel rychtář Pecolt, v Jevanech bylo rychtářství i s právem šenku dědičně v rukou mlynáře Havla a jeho potomků. V Bohumili byla možná krčma svobodná, kterou držela jistá Markyta, patrně jí zůstala po jejím zemřelém manželovi rychtáři Jelitovi. Naše středověké vesnice nebyly na žádných cestovních či obchodních trasách, a tak krčmy sloužily jen pro místní. Jaká byla asi návštěvnost, otevírací doba a co se v nich mimo piva konzumovalo, nebo vůbec dělo, moc nevíme. Docela dobře ale víme, jak asi vypadaly. Byla to jedna větší světnice, kterou rychtář používal i k vlastnímu stolování a stolování čeládky, a také pro úřední úkony.

V domě musel mít k dispozici i samostatnou komůrku pro přespání vrchnosti nebo důstojníků projíždějících vojsk. Tato povinnost bývala i zapsána ve „vejsadních patentech“. Dále museli krčmáři hlídat, aby se lidi nepřeli, nekleli a nevražili. Měli zakázáno „v domě svém přechovávat povalečů, lotrů a kurev.“ Z hospody se také platila daň, takzvané krčmenné, které v té době obnášelo pro malou vesnickou hospodu jednu prostici, tedy soudek soli ročně.

Z časů po třicetileté válce nemáme z přeživších Jevan moc zpráv. Víme jen, že poměrně dlouho o přežití bojovaly a spíš živořily. O hospodách mnoho nevíme ani z pozdějších dob, tedy z 18. století. Jen z matričních záznamů se dá vyčíst, že v čísle 12 žil Václav Pačes rychtář a šenkýř narozen roku 1764. První zmínky v kronikách začínají až ve druhé polovině 19. st., kdy do našeho kraje začala jezdit pražská vojenská posádka na každoroční manévry. Protože většinou cvičili ve Voděráku a střelnici měli pod Šachovcem, často vojáci procházeli, odpočívali nebo se formovali u nás na návsi.

Chalupníci jim prodávali jídlo jen tak z okna, ve větších usedlostech hospodáři vyčlenili světnici, kde podávali občerstvení a pivo. Bylo to u Benešů, později Navrátilů v č.6, u Hedrlínů, dříve Pačesů v č.12 a u Pačesů v č.4. Pačes v č. 4 postupně vybudoval hospodu se všemi náležitostmi a v

roce 1882 ji oficiálně otevřel. Tato, v novodobých Jevanech první a na dlouho jediná hospoda dnes nese název Na statku a je v obci nejstarší provozovaná. Ve druhé polovině 19. století byl také vybudován pozdější Fantův dům, který je coby hospoda trochu záhadou. Dodnes je na něm patrný nápis U kamenného sklepa a traduje se, že to byl zájezdni hostinec. Jenže žádné zprávy o provozu tohoto hostince neexistují. V mapách stabilního katastru z roku 1850 dům ještě není zanesen a když ho Fantovi asi roku 1899 kupovali, už delší čas sloužil pro letní ubytování a jen se o něm říkalo, že je to bývalý hostinec. Zdá se, že ho někdo zbudoval v očekávání většího provozu na cestě k rozšiřované šindelec a budované flokárně, která ale fungovala jen mezi lety 1860 a 1890. Jisté je, že do dvacátého století vstoupila jako jediná hospoda jen ta Pačesova, později pojmenovaná Na statku. Konkurence jí vyrostla až v roce 1921 nebo 1922, kdy byl u rybníka, pod Dubinkou postaven Hotel Štelovský.

Ten pak koupil pan Routa a přejmenoval ho po sobě na Penzion Routa. V roce 1923 pan Jaroslav Novotný postavil u rybníka Jan Hotel Pension Jevany. Ještě ve dvacátých letech vyrostl u Jevaňáku, pod Hamtílkou hotel Tatra.

Ve třicátých letech pak zažívalo pohostinství v Jevanech boom. Z hotelu Tatra dala paní Wagnerová vybudovat na vesnické poměry velkolepý Grandhotel Wagner. Od pana Routy koupil stejnojmenný penzion pan Václav Karas a jeho podnik výrobnou kuchyni paní Karasové zdatně konkuroval vyhlášené kuchyni pana Novotného.

Těsně před válkou pak velkoobchodník Karel Minařík koupil Pačesovu hospodu a celkem velkoryse ji přestavěl.

V turistické sezóně se prodávalo občerstvení i u místních obchodníků a i leckde jinde, například v Jáskově boudě pod Šáchovcem.

Válka samozřejmě rozvoj turismu zastavila, a tak přišly zlé časy i na hospody. Paní Wagnerová nebyla schopná vydělávat na úvěry a hotel získal věřitel, kterému jej stejně zabraly německé úřady. Také do Novotného hotelu Jevany se nastěhovali Němci. Hospoda Na statku i Routa nějak fungovaly.

Po válce a hlavně po osmačtyřicátém došlo k velkým změnám i v jevanském pohostinství. Z Grandu se stala zotavovna ROH Moskva, ale restaurace v ní zůstala otevřená pro veřejnost. Hotel Jevany byl také vyvlastněn a provozoval ho podnik RaJ Kolín.

Karasův penzion, po krátkém provozu pod družstvem Jednota, skončil v padesátých letech. Rodině Karasových se naštěstí podařilo uhájit dům pro vlastní bydlení. Družstvo Jednota také převzalo restauraci Na statku, kterou i s hospodářstvím předtím koupil od pana Minaříka pan Vávra. Na dlouho pak byly v Jevanech tři restaurace, každá trochu jiná: Statek, Hotel Jevany a Grand, tedy Moskva.

Statek byl sice vesnickou hospodou v III. cenové skupině, ale oproti hospodám v sousedních obcích daleko komfortnější. Výborně a relativně levně se tam vařilo a pořádaly se nejen plesy a zábavy, ale také slavnostní, hlavně svatební hostiny. Neodmyslitelnými postavami, které po mnoho let tvořily vynikající úroveň a atmosféru restaurace, byli manželé Dvořákoví z Vyžlovky a paní Smolová z Jevan. V hotelu Jevany se vedoucí i personál dosti střídali a s tím se trochu měnila i úroveň restaurace. Většinou se tam ale také dobře vařilo a bylo tam lepší pivo než Na statku.

Restaurace ale byla ve II. cenové skupině a tedy dražší.

Kromě ní tu byl noční snack bar a v létě se na pláži otevíral kiosky s občerstvením. Ten býval koncem sedmdesátých a v osmdesátých letech pojmem. Scházeli se tu Jevaňáci několika generací a bývalo tam otevřeno často až do rána.

K hotelu ještě patřil chatový tábor na Lesní ulici, provozovaný rovněž pouze v létě. Na recepci „Chatáku“ se od sedmdesátých let dalo také posedět a popít. S hotelem Jevany jsou spojena jména Pourových, Hušků, pana llečka, paní Vokálové a další.

Do Grandu, tedy zotavovny Moskva, se nechodilo kvůli jídlu, i když se tam vařilo také dobře. V době obědů a večeří měla totiž jídelna určená jen pro rekreanty přednost před restaurací určenou pro veřejnost. Navíc tam byla také II. cenová skupina jako v hotelu Jevany, takže v jídlu většinou vítězil nedaleký Statek. Ale co se týče prostředí, byla restaurace v Grandu velmi příjemná, s hudbou z jukeboxu, a dalo se tam hezky posedět jak u kávy, tak u dobrého vína i výborného piva. Fenomémem tu ovšem bylo seznamování jevanských mládenců s rekreantkami a vzniklo tak i mnoho manželství. Naprosto výjimečnou atmosféru mezi jevanskými restauracemi a i mezi restauracemi v širokém okolí měl Grand díky manželům Bejšovcovým z Jevan. Vždy elegantní a perfektně upravená paní Bejšovcová co číšnice a ztělesněná noblesa pan Bejšovec co vrchní číšník zachovávali dojem prvorepublikové slávy podniku. Zatímco na statku vás pan Dvořák v košili s rozhalenkou oslovil:

„Co si dáte?“, a v hotelu Jevany řekl číšník s kravatou jen: „Přání?“, tak v Grandu pan Bejšovec v motýlku přistupoval k hostům s úklonou a i nás, tehdy sotva odrostlé kluky, které znal od narození, oslovoval: „Pánové si ráčí přát?“. Pokračování příště

R.Pačes-Salátník duben 2015

Oslava výročí 110 let SDH Jevany

Oslavu výročí 110 let od založení SDH Jevany jsme pojali sportovně. Při této příležitosti byla v Jevanech u rybníka uspořádána okrsková soutěž v požárním útoku. Jako pořadatelé jsme měli náročné úkoly – zajistit catering, zdravotní dohled, ve spolupráci s ostatními sbory materiální a personální zázemí.

Díky této akci byla za podpory obce zhotovena lávka přes jevanskou strouhu, kterou budou moci využívat občané i nadále. S lehkými obavami jsme se náročného úkolu zhostili, zpětně musím neskromně říct, že na výbornou.

Na soutěž přijelo všech 10 sborů z 5. okrsku Mukařovsko.

Soutěžilo se ve 4 skupinách pokrač. na str. 8

Když se v 90. letech dělal územní plán pro obec, nikoho nenapadlo, že by se někdy mělo něco stavět na plázi před bývalým hotelem Jevany. Prostor po zbořeném hotelu byl určen pro občanskou vybavenost a pláž byla jakýmsi doplňkem. Jenže pak přišel Ing. Němec se svým plánem na stavbu „kavárny se služebním bytem“, který byl nakonec přes statečný odpor Školního lesního podniku (dále jen ŠLP) v Kostelci povolen 13.1.2011. Územnímu plánu neodporoval a pochyby velké většiny jevanských obyvatel o poctivosti záměru stavebníka byly v tu chvíli irelevantní. Obec při svých minimálních pravomocích alespoň se stavebníkem vyjednala smlouvu o věcném břemenu průchodu na hráz (18.2.2011) – jednalo se o prostor za zastávkou podél přepadu u rybníka.

Čas pokročil, kolaudační souhlas byl vydán 16.10.2012, číslo popisné 383 přiděleno 22.10.2012, tedy před 2,5 rokem. Dost času na uvedení kavárny do provozu. Místo toho Ing. Němec brání všemi silami a stížnostmi reinstalaci lávky. Dále podává žalobu na obec o zrušení věcného břemene (23.10.2014) - zřejmě s odůvodněním, že průchodu není třeba, když tam lávka není. Dále navrhuje, že žalobu stáhne, když tam bude lávka jiná, vedoucí přímo na silnici (a také rovnou pod kola aut - poznámka autora). Se ŠLP pak má další spory ohledně umístění stavby a ohledně hranice pozemku.

Vrat'me se ke stavbě samotné. Pokud někdo očekával víc, je to jen silný eufemismus pro to, co tu bylo spácháno. Mám vlastní teorii o architektce: devět z deseti hodlá zanechat v krajině otisk své (pseudo) osobnosti a teprve desátý staví něco pořádného nebo aspoň pro lidi. Novinář Ondřej Neff mi pohoršeně vytknul, jak mohu něco takového říci (!) a vzápětí dodal, že to platí pro všech deset. Ať tak či onak, zde se žádný desátý nekonal. Neznám nikoho, komu by se tato stavba líbila a určitě to není pro její avantgardnost. Řekl bych, že i pardubické krematorium je přívětivější. Na druhou stranu ale můžeme ocenit, že stavba není (zatím) fialová. Škoda hezkého koutku Jevan, zastavěného takovou prázdnotou. Setkání stavebníka s architektem – to muselo být duševní souznění! Takových v moderní historii moc nebylo - napadá mne jen setkání K. Gotta s G. Husákem.

Nechápu, proč Ing. Němec tolik brání reinstalaci lávky – přece by po ní přicházeli lidé do jeho kavárny. Naštěstí pro širokou veřejnost ŠLP nečekal a již delší čas hotovou lávku 30.4.2015 usadil na místo. Pokud (náhodou) nebude kavárna otevřena, stálo by za to obnovit v sousedství kiosek, který tam kdysi stával. Stačil by i mobilní, aby nebylo zdržování s úřady. Hrdinný stavebník by tam mohl procházejícím

pasantům vysvětlit, co mu zabránilo v otevření vlastní kavárny.

Samostatnou kapitolou na závěr je prostor mezi plotem „kavárny“ a silnicí. Měl by sloužit provozu na zastávce autobusu a patří SÚS (Správa a údržba silnic), ale stavebník tady svévolně vysázal různé keřičky a umístil nebezpečné kameny (ty policie označuje jako skryté nástrahy - poznámka autora). Po mém upozornění starosta okamžitě kontaktoval SÚS, která problém dál řeší. Kromě nízkých kamenů je tu jeden vysoký jako člověk, jakási stéla umístěná u vchodu. Směrem k občanům to vypadá jako vztyčený prostředník a celkem výstižně to charakterizuje vztah stavebníka k občanům. Ze strany občanů zase visí ve vzduchu otázka, zda tento falický symbol nějak souvisí s někým na vnitřní straně plotu.

Petr Kameníček

Románská bazilika v Tismicích

Necelých 15 kilometrů od Jevan najdete jednu z unikátních českých památek: vzácnou románskou baziliku, jakých nemáme ani na prsty jedné ruky. Stojí zato zajet k ní.

Kdy tu vyrostla se přesně neví, patrně koncem 12. století. Patří k nejzachovalejším a nejimpozantnějším románským církevním stavbám u nás a nic na tom nezměnily ani pozdější drobné úpravy. Dál svítí pískovcovými kvádry zdí a k nebi míří dvěma přísně jednoduchými hranolovými věžemi. Dál její románský původ potvrzuje trojlodní dispozice, apsidy s vysokými úzkými okny i fragment postavy jakéhosi biskupa namalované na triumfálním oblouku.

Kuriózní na tom všem je, že Tismice jsou nenápadná obec zastíněná nedalekým Českým Brodem a nikdy příliš důležité nebyly. Archeologové sice našli na vyvýšenině nedaleko kostela stopy slovanského hradiště z 8. až 9. století, ale ani ono nepatřilo k významným lokalitám toho druhu a rozhodně tu nezaložilo tradici velkého společenského a církevního centra. Navíc se románské baziliky vesměs stavěly jako součást klášterů, a tady žádný nikdy nebyl. A tak historikové nabízejí zatím jediné pravděpodobné vysvětlení: zdá se, že Tismicko patřilo svého času královské koruně, některému z knížat nebo biskupovi a reprezentativní bazilika byla postavena při dvorci, který si tu možná někdo z nich udržoval. Tečka.

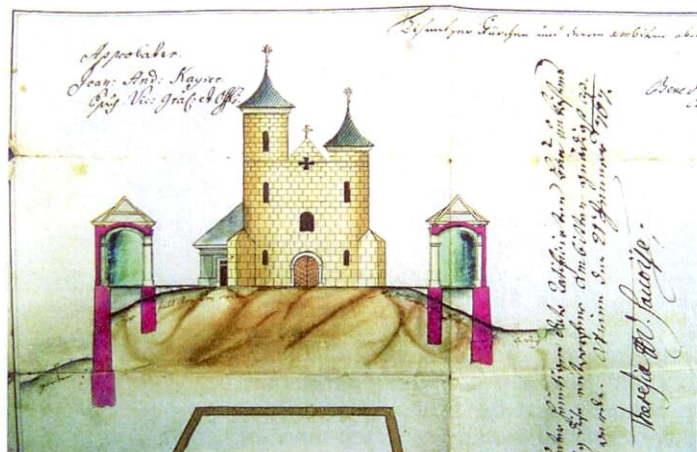
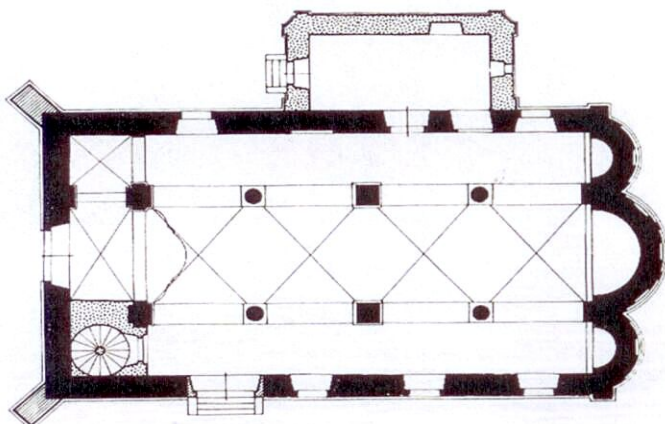
Koneckonců, jistá bezvýznamnost místa přispěla k tomu, že si kostel zachoval tolik stylové čistoty. Většina ostatních románských bazilik prostě zanikla pod novějšími přestavbami, s nimiž začala už gotika. Jenže v Tismicích ve středověku žila nižší šlechta, jejíž jména málokomu něco řeknou. Těžko tedy měla dostatečně plné truhlice peněz na to, aby financovala zbourání starého a výstavbu nového kostela. A tak se gotika spokojila s několika stavebními

zásahy, ale rozhodně tu zanechala jednu velkou cenu: téměř půl druhého metru vysokou Tismickou madonu. Oltářní socha, vyřezaná z lipového dřeva, pocházela z časů kolem roku 1419 a jako jediná na Kolínsku nesla rysy takzvaného krásného slohu.

V druhé polovině 18. století přece jen výrazněji zasáhlo do baziliky baroko. Obě věže ozdobil prejzovými helmicemi, upravilo západní průčelí, ke vchodu do hřbitova přidalo schodiště a také pískovcové sochy Jana Nepomuckého a Panny Marie Tismické. Mimochodem, obě jmenované plastiky tu dnes stojí už jen v podobě kopie, obnovenou Pannu Marii Tismickou vysvětil vloni v srpnu arcibiskup Dominik Duka.

Ale jinak se baroko soustředilo spíše na interiér, z velké části zaklenutý novým stropem. Na přání Marie Terezie Savojské, nám dobře známé majitelky černo-kosteleckého panství, k němuž Tismice patřily, se v něm objevil nový oltář a také gotická oltářní madona dostala svatozář zlatých paprsků. Žel i tato socha je už jen kopií, originál byl v roce 1990 ukradený a zmizel kdoví kam.

Vypráví se, že kdysi na začátku chtěli baziliku zbudovat na sousedním vršku, ale navezené kameny každou noc neznámá síla přemístila právě sem. A tak se stavitelé před záhadnou sklonili a přijali ji jako osudový pokyn. Možná právě on se zasloužil o to, že tu románský svatostánek stojí pořád.

Marie Homolová

Oslava výročí 110 let SDH Jevany

dokonč. ze str. 5 (muži mladší, ženy mladší, muži starší, ženy starší). I s diváky se tedy v prostorách parkoviště a „jevanské pláže“ pohybovaly stovky lidí. Oko nadšence se mohlo potěšit krásnými auty a stroji i soutěžícími dobrovolnými hasiči (respektive hasičkami). Kdo měl chuť, doplnil energii u stánku s občerstvením.

Ten, kdo se chtěl něco dozvědět o historii a současnosti sboru dobrovolných hasičů v Jevanech, mohl se tak dočíst na třech panelech. Ještě jednou bych tímto chtěla poděkovat Rost'ovi Pačesovi za poskytnutí informací o nejstarší historii našeho sboru a Pepovi Hedrlínovi za zapůjčení kroniky sboru z let osmdesátých a za obsluhu Tatry a zajištění vody při soutěži. Také bych ráda touto cestou poděkovala naší obci za opakovanou (nejen) finanční podporu a možnost uspořádat akci na obecním pozemku.

Kromě zajištění soutěže nás také čekala i samotná účast – tedy požární útok. Tento úkol byl neméně náročný vzhledem k množství tréninků v letošním roce. Celkově se nám jich podařilo (kvůli rozbité „osmičce“) podniknout nula. A to není mnoho. Čili první útok by se mohl brát jako taková zkouška a asi se nemůžeme divit našemu výsledku - 6. místo. Oba útoky jsme však zdárně dokončili a kromě lehkých povrchových škrábanců se vše odehrálo bez zranění.

V průběhu závodu byly dvě jednotky odvolány k zásahu, a tak se soutěž o maličko protáhla. To už ale patří k hasičskému životu, stejně jako bujaré oslavy po dobře vykonané práci.

A co nás čeká dále kromě zásahů? Nárazově se chystáme na čištění naší obce, pokračujeme v brigádách na hasičárně, průběžně se odborně školíme a pomáháme při organizaci akcí pro děti s o.s. Tudyznudy (Pohádkový les ve Voděradských bučinách, Pirátský den na Vyžlovce). V následujících měsících nás také čekají další soutěže (Memoriál Míly Dlabače, Za tři rohy aj.), přesné termíny se můžete dočíst na nástěnce u samoobsluhy nebo na našem facebooku, za diváckou podporu na akcích budeme vděční.

Paddleboarding v Jevanech

Kromě tradičního fotbalu a hasičského sportu Jevany přejí i sportu méně známému, který se jmenuje paddleboarding. Jedná se o určitou modifikaci surfování, kdy se na prkně podobném windsurfovému stojí zpřímá ve směru jízdy prkna a místo plachty jezdec prkno pohání a ovládá dlouhým, mírně zahnutým pádlem. Tento sport nabývá celosvětově na popularitě, můžeme vidět lidi jezdit jak na moři, tak na řekách a výjimkou nejsou ani jevanské rybníky, které po delší době opět ožily vodním sportem.

Paddleboardy byly poprvé k vidění na Jáně, kam se je vyrazili zkusit manželé Jirka a Klára Šimkovi. Nejprve sami, potom s pár přáteli a nakonec se koncem loňského září sešlo 20 lidí na prvním jevanském paddleboardovém závodu. A protože Klára jezdila do Jevan na chatu od mala a i její manžel Jirka si to tu zamíloval,.....pokrač. str 10

Jaká je kvalita balených vod ?

Balenou vodu si kupujeme s pocitem, že si kupujeme něco lepšího. Každého proto velmi překvapí, že „norma“ (nyní správně vyhláška) pro balenou vodu je v mnoha ohledech měkčí než pro vodu z vodovodu. Vyhláška totiž předpokládá, že balené vody slouží pouze k občasnému napití, tedy v případech, kdy není k dispozici voda z vodovodu nebo ze studny.

Balené vody jsou často „hladové“, obsahují málo vápníku a hořčíku - a tak si je berou z našeho těla. Vyhláška pro pitnou vodu určuje minimální obsah vápníku (30 mg/l) a hořčíku (10 mg/l). Pro balené vody jsou však tyto hodnoty pouze doporučené! Optimální hodnoty jsou přitom zhruba trojnásobné. Z hodnot obsahu vápníku a hořčíku na etiketách většiny balených vod vidíme, že by nesměly do vodovodu! Obecně, nejen pro balené vody, ale i jiné, příliš měkké vody platí, že nás ochuzují o přísun minerálů. A pokud v takové vodě vaříme, odebírá důležité minerály vařeným potravinám.

Přírodní minerální vody jsou podzemní vody s obsahem rozpuštěných minerálů obvykle větším než 1 000 mg/litr.

Jsou vhodné pouze pro občasnou konzumaci v malém množství, protože zatěžují organismus tím, že musí nadbytek minerálů vylučovat. Přírodní léčivé vody jsou vody s prokázanými léčivými účinky na určité, vymezené druhy chorob. Požívají se pouze na doporučení lékaře, po určitou dobu. Pro soustavné používání pro pití a vaření jsou zcela nevhodné.

Vodní filtry

Přesněji řečeno jsou to zařízení na doúpravu vody v místě spotřeby. Nemá smysl upravovat na nejvyšší kvalitu vodu, kterou se sprchujeme nebo splachujeme WC. Vždyť z vody, kterou v domácnosti používáme, spotřebujeme pro pití a vaření pouze 1-2%! Velkou výhodou filtrace vody je ta skutečnost, že velmi kvalitní voda, zbavená všech nežádoucích látek, je za velmi přijatelnou cenu vždy k dispozici.

Filtry pracují tak, aby z vody, kterou máme doma v kohoutku, má vhodnou mineralizaci a navíc stojí od vodáren nebo ze studny haléře za litr, odstranily nežádoucí látky. To znamená chlór, sloučeniny chlóru, dusičnany, a všechny látky, které se mohou, byť v malém, ale stále množství ve vodě vyskytovat: organické látky (pesticidy, ropné látky, saponáty atd.) a těžké kovy vč. arzenu.

Základní médium je aktivní uhlí: Je to vlastně to uhlí, které známe jako živočišné a každý zná jeho účinky na pokažený žaludek. Ve filtru bývá takového uhlí i více než 1 litr, takže je možné si představit jeho účinnost. Váže na sebe dlouhou řadu výše zmíněných nežádoucích látek (kromě dusičnanů). Litr vody z filtru s aktivním uhlím nás přijde na cca 20 haléřů.

Na odstraňování dusičnanů z vody se používají speciální iontoměniče, které je zamění za jiné, ve vodě běžně se vyskytující látky. Cena takto získané vody závisí na koncentraci odstraňovaných dusičnanů. Pokud bychom filtrovali např. pražskou vodu, aby ji mohli pít i kojenci, tak cca 1 Kč/litr, pokud bychom filtrovali vodu ze studny, kde máme koncentraci dusičnanů např. 100 mg/litr, čili 2krát nad limit pro dospělé, tak asi 2,50 Kč/litr. Pro odstraňování tzv. „přechodné“ tvrdosti se používají rovněž speciální iontoměniče, samozřejmě jiné než pro dusičnany.

Arzen a jiné těžké kovy lze s vysokou účinností odstranit sorbentem GEH, který je také v některých filtrech uplatňován.

Reverzní osmóza. Na našem trhu se nabízejí rovněž zařízení,

využívající tzv. reverzní osmózy pro úpravu pitné vody v domácnostech. Tato drahá technologie zbaví vodu veškerých minerálů s tím, že poté žádoucí soli opět přidá. Tento přídatek je však pouze karikaturní záležitost - vždyť rozpouštění minerálů do přírodních vod jsou procesy na mnoho let! Použití reverzní osmózy má oprávnění pouze u vod s nadměrným obsahem minerálů, a to pouze na část vody (s tzv. obtokem). Je nutné, aby tuto úpravu prováděla seriózní odborná firma. (Tj. ne taková, která vám nebude nesmyslně měření vodivosti prokazovat množství škodlivin!)

Bakteriální zabezpečení vody lze zajistit buď účinnou UV lampou, ozonizací nebo nejjednodušeji mechanickou separací mikroorganismů.

Jaké technické systémy máme na výběr?

Nádobové filtry - zařízení se dvěma nádobami umístěnými pod sebou (jejich objem bývá 1 až 2 litry). Pod horní nádobou je upevněn filtr (objem filtračních hmot zhruba 0,1 l), přes který voda protéká do spodní nádoby. Nádobový filtr je přenosný a nevyžaduje tlakovou vodu. Účinnou filtraci zde zajišťuje snížený průtok vody. Cena se pohybuje kolem 900 Kč.

Filtr třetího kohoutku - může být umístěn na desce i pod deskou kuchyňské linky, blízko dřezu. Studenou vodu přivádí k filtru kohoutek, který je umístěn těsně před přívodem vody do směšovací baterie, nebo přepínač filtr-dřez, který se nachází na konci výtokového ramínka nad dřezem. Pro umístění filtrů pod linkou se nabízí varianta samostatného třetího kohoutku, upevněného na desce kuchyňské linky.

Filtr má oproti nádobovým filtrům podstatně větší objem filtračních hmot (obvykle kolem 0,7 l, výjimečně i více než 1 l), což je spolu s nízkým průtokem vody základní podmínka účinné filtrace. Za cenu do 5 tisíc korun můžete dosáhnout skutečně kvalitního výsledku.

Konstrukční podskupinu filtru třetího kohoutku představují bateriové (dřezové) filtry. Vlastní filtrační těleso malých rozměrů tvoří s přepínačem jeden celek, který je našroubován na konec výtokového ramínka nad dřezem. Většinou jde o filtraci aktivním uhlím s objemem filtračních hmot jen kolem 0,1 litru (právě malý objem filtru spolu s vysokým průtokem vody je důvodem nízké účinnosti). Cena se pohybuje od 500 do 1 500 Kč.

Vodní filtr může být vsazen rovněž do potrubí (nejlépe v místě vstupu do objektu či bytu). Takové filtry bývají využívány s výměnnými filtračními vložkami pro zachycení mechanických nečistot a lze je vše doporučit (pro studenou vodu jde o investici v řádu 1 500 Kč, pro teplou kolem 2 500 Kč). Novou filtrační vložku pořídíte již zhruba za 200 Kč. Mechanické filtry ochrání celé vnitřní rozvody, kulové a plovákové ventily a všechny pohyblivé součásti vodních spotřebičů vč. keramických kartuší všech vodovodních baterií, kterým v případě hrubších mechanických nečistot hrozí poškození nejvíce.

„Nejtěžší kalibr“ úpravy vody v místě užití přinášejí filtry na vstupu. Zpravidla se jedná o celé soubory filtrů, uspořádané stavebnicově a schopné přefiltrovat najednou i několik desítek litrů. Nejčastěji jsou instalovány k odstranění železa či manganu či nadměrné tvrdosti vody. Provoz celého souboru bývá řízen automaticky. Cena tomu odpovídá: jsou výrazně dražší - stojí nejméně 12 tisíc Kč, nejčastěji kolem 50 tis. Kč, často však i více než 100 tis. Kč

Jaká platí pravidla pro výběr filtrů ?

Vodní filtr, který nám zajistí pitnou vodupokrač.str.10

VODA - 2. část

dokonč. ze str. 9nejvyšší možné kvality, musí splňovat tyto požadavky:

- zachovávat biogenní hodnotu vody (zachovávat minerály)
- mít dostatečnou kapacitu a regulovatelný průtok – nutné podmínky pro dobrou účinnost
- být bakteriostaticky zabezpečen
- hygienické atesty se již nevydávají, ale zjistěte si, zda filtr prošel předepsanými, mimochodem velmi přísnými, testy akreditované laboratoře.

Závěrem zopakujme argumenty v prospěch získávání zdravé pitné vody dodatečnou úpravou pitné vody v místě spotřeby:

- Z vody, která se v domácnosti spotřebuje, projde lidským hrdlem pouze asi 1-2 %. Proto je z ekonomických důvodů iluzorní uplatňovat na všechnu vodu všechny požadavky na prvotřídní „vodu pro lidskou spotřebu“.
- Varem se zničí pouze mikroorganismy, ne chemické kontaminanty!
- České stolní a kojenecké balené vody mají většinou velmi nízkou mineralizaci. Minerální vody jsou jako náhrada pitných vod příliš mineralizované a proto pro soustavné každodenní pití nevhodné. Kromě toho často obsahují některé složky lidskému zdraví při soustavném příjmu škodlivé. Voda ve vodovodu má většinou mineralizaci vhodnou pro lidskou potřebu.
- Cena filtrované vody je pouhým zlomkem proti ceně vody balené.

RNDr. Anita Daříčková

Děkujeme za tento velmi užitečný článek a zároveň se paní Daříčkové omlouváme, že jsme její jméno neuvadli v první části tohoto článku v minulém čísle zpravodaje.

Paddleboarding v Jevanech

dokonč. ze str. 8, téměř okamžitě padlo rozhodnutí udělat na jaře závody větší, pro více lidí a zároveň tento sport i představit širší veřejnosti lidí z Jevan a okolí. Datum padlo na státní svátek 8.5. a lépe snad ani vybrat nešlo, jelikož počasím byl tento pátek zatím asi nejhezčím dnem z celého roku a lidé na pláži i na rybnice snad ani nevěděli, že vlastně ještě není léto.

Na závodu Jevany Paddleboard Cup bylo možno si jízdu po instruktáži zkusit na jednom z deseti paddleboardů a případně se i přihlásit do soutěže o věčné ceny. Odvahu soutěžit v sobě nakonec našlo 11 mužů a 14 žen a za bouřlivého povzbuzování a aplausu bezmála stovky diváků na břehu bylo možné pozorovat velmi pěkný závod v obou kategoriích. A jevanští závodníci rozhodně neudělali ostudu. Lukáš Gruber získal v pánské kategorii stříbrnou medaili a bodovali i bratři Roman a Lukáš Trmalovi. Mezi ženami podaly fantastické výkony v rámci finálové jízdy Alice Rašovská a Jana Pelikánová, navzdory tomu, že obě na paddleboardu stály poprvé. I všichni ostatní závodníci a závodnice podaly velmi pěkné výkony a o umístění na prvních třech místech rozhodovaly pouhé vteřiny. Jízdu si vyzkoušeli jak dospělí, tak děti a dokonce bylo možno na prknech vidět i dva odvážné psy. Všichni, kteří se přišli podívat, ať už se na paddleboardu projeli nebo ne, si akci velmi užili, k čemuž přispěl i stánek s občerstvením

Vydejte se do okolí

Vyžlovka

Červen:

Od 1.června bude opět otevřené koupaliště, a to denně od 10 do 18 hod., samozřejmě podle počasí. Kromě koupání si můžete zahrát šipky, ping-pong, fotbálek, plážový volejbal či kriket.

Kostelec nad Černými Lesy

6. června:

Muzeum hrncířství otevírá výstavu fotografa a kosteleckého rodáka Zdeňka Šilhana. Černobílé portréty představí rázovité kostelecké postavy, většinou už nežijící.

12. června:

Daniel Hůlka a klavírista Martin Rada vystoupí v Černokosteleckém pivovaru. Venkovní koncert začíná v 19 hodin.

Červenec a srpen Muzeum hrncířství bude hostit výstavu pořádanou Archivem výtvarného umění. Výstavu připravuje Jiří Hůla.

Sázava

4. července:

Skleněný jarmark. Celodenní akce v areálu hutí František, v Centru sklářského umění

13.-14. července:

Krása divočiny a tajemná svatoprokopská jeskyně. O víkendu otevřených dveří se můžete projít klášterními zahradami a vyslechnout vyprávění o nich, a také navštívit jeskyni, kde se prý usídlil a bojoval se zlými duchy sv. Prokop. Rezervace nutná na tel. 725 875 946 nebo na emailu sazava@npu.cz

Český Brod

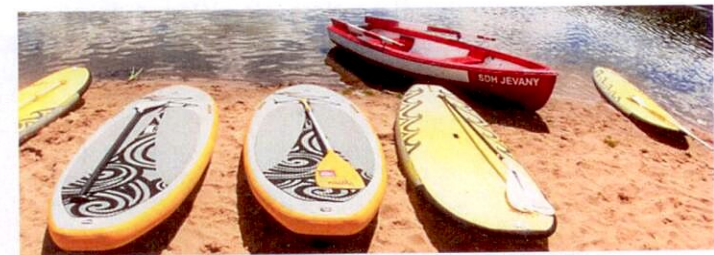
13. června:

Pečení chleba ve veřejné peci a ochutnávku kváskového chleba pořádá KEC Štolmíř.

15. června:

Husův text a hudba. V kostele Nejsvětější Trojice přednáší A. Strejček, na kytaru hraje Š. Rak,.

Na Městečku, který zajistili Honza a Markéta Jáskovi.

Za pořadatele musím poděkovat obci Jevany a panu starostovi Stejskalovi, že akci podpořili, vstřícnosti pana Ing. Randáka ze ŠLP, hasičům z SDH Jevany, kteří poskytli zdravotnický dozor a zapůjčili i lodičku, všem sponzorům, kteří dodali ceny a zapůjčili vybavení, všem závodníkům za hezký sportovní zážitek a hlavně všem, kteří se na pláž dostavili a přispěli k celkově velmi vydařené akci s výbornou přátelskou atmosférou.

Moc se těšíme na příští rok, kdy se akce bude pro velký úspěch opakovat, a doufáme, že vy také. Jsme rádi, že právě Jevany mohou být jedním z míst, kde si lze užít atraktivní nový sport, jakým paddleboarding bezpochyby je.

Honza Palička a Klára a Jirka Šimkovi